

Wstęp

W niniejszym numerze *Studiów* proponujemy wybór tekstów dotyczących polityki krajowej. Joanna Stryjek analizuje zagadnienie interwencji państwa za pomocą bodźców podatkowych, które mają zwiększać aktywność badawczo-rozwojową w Polsce. Do niedawna były one stosowane w ograniczonym zakresie. Na początku 2016 r. nastąpiła tu zmiana. Autorka pisze, że brak stosowania bodźców podatkowych „oznacza, że mechanizm rynkowy nie odzwierciedla (w wystarczającym stopniu) poniesionych kosztów lub oczekiwanych zysków, co zazwyczaj jest spowodowane niedoskonałą konkurencją, asymetrią informacyjną, negatywnymi efektami zewnętrznymi czy też zawodnością mechanizmów koordynacyjnych”.

Paulina Legutko-Kobus analizuje zagadnienie partycypacji w sferze programowania rozwoju lokalnego. Jest ono często podnoszone w dyskusjach o doskonaleniu sposobu rządzenia publicznego. Omawia bariery dla praktykowania partycypacji w procesie rządzenia. Autorka przekonuje, że w dzisiejszej dobie partycypacja stanowi podstawę efektywnego zarządzania z uwagi na złożoność problemów publicznych, z którymi rządzący mają do czynienia. Wobec tego koniecznością są rozbudowane interakcje, tworzenie sieci powiązań różnych poziomów (np. administracji publicznej) i różnych podmiotów (np. publicznych i prywatnych).

Z kolei Grażyna Kopińska analizuje problematykę zarządzania instytucjami publicznymi, w tym majątkiem skarbu państwa, po 2015 r. Opiera się na danych empirycznych, które pokazują dużą skalę zmian personalnych w wybranych instytucjach i przedsiębiorstwach. Przedstawia wniosek mówiący o tym, że w Polsce widoczna jest słabo zakorzeniona tradycja merytokratycznego podejścia do rządzenia w państwie. Oznacza to, że rządzący nie przywiązują wielkiej wagi do tworzenia neutralnego politycznie korpusu służby cywilnej, ekspertów, menedżerów przedsiębiorstw należących do skarbu państwa. Zdaniem autorki, cierpi na tym potencjał państwa, w tym zaufanie do niego ze strony obywateli.

Marta Cisek-Lachowicz przedstawia studium przypadku poświęcone instytucjonalnym formom wsparcia osób z niepełnosprawnościami w dostępie do kształcenia na poziomie akademickim. Analizuje, na ile uczelnie rzeczywiście realizują zadanie stwarzania warunków do pełnego udziału w tym kształceniu. Przedstawia uwarunkowania instytucjonalno-prawne tego, co określa jako inkluzywną politykę kształcenia, analizuje porównawczo Prawo o szkolnictwie wyższym oraz założenia Ustawy 2.0. Przedstawia również model systemu wsparcia na przykładzie wybranej uczelni wyższej.

W tym numerze drukujemy dość obszerne sprawozdanie z seminarium o partycypacji pracowniczej pt. „Koniec kultury folwarcznej w polskich firmach i instytucjach? Kręte drogi do rozwoju i nowoczesności”. Było to duże przedsięwzięcie z udziałem ponad 60 uczestników (11.06.2018 r.) zorganizowane przez Katedrę Polityki Publicznej SGH w ramach międzynarodowego projektu DIRECT finansowanego przez Komisję Europejską. Odbyły się trzy panele dyskusyjne z udziałem uczonych, akademików, działaczy związkowych i organizacji pracodawców, menedżerów, ekspertów, dziennikarzy. W trakcie niemal 20 wystąpień omówionych zostało wiele zagadnień związanych z problematyką partycypacji pracowniczej, organizacji pracy, kultury organizacyjnej, kultury zarządzania itp.

Proponujemy czytelnikom kolejną już dyskusję redakcyjną, którą zorganizowaliśmy w czerwcu 2018 r. Odbyła się ona z udziałem wyróżniających się badaczy problematyki polityki senioralnej z kilku ośrodków akademickich. Moderatorem i organizatorem dyskusji był Rafał Bakalarczyk z Instytutu Polityki Społecznej UW. Przedmiotem dyskusji była problematyka opieki i opiekunów osób niesamodzielnych. Jest to temat niezwykle ważny wobec narastających wyzwań w tej dziedzinie. Mamy do czynienia z tzw. starzeniem się populacji. Rośnie bowiem grupa osób w coraz starszym wieku, które wymagają różnych form opieki. Rosną zatem potrzeby opiekuńcze. Jest kwestia, czy rodziny poradzą sobie ze złożonością tego zadania oraz jaka może i powinna być w tym rola państwa.

Paniści analizowali m.in. rolę rodziny i instytucji publicznych w opiece długoterminowej, rozwiązania systemowe w polityce wsparcia opiekunów osób niesamodzielnych, sposoby finansowania opieki nad osobami niesamodzielnymi, zdolność państwa do zapewniania opieki osobom niesamodzielnym, rolę rynku w zapewnianiu opieki i działania państwa, relację między działaniami oddolnymi a działaniami ogólnymi podejmowanymi przez władze centralne.

Andrzej Zybala